

Asia: VN/25123/2024

Kansallisen ennallistamissuunnitelman ympäristöarviointia koskeva suunnitelma

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ympäristöministeriö/kansallisen ennallistamissuunnitelman ympäristöarvioinnin arviointisuunnitelmasta

Virtavesien hoitoyhdistys Virho ry:n lausunto

Virtavesien hoitoyhdistys kiittää ministeriötä lausumismahdollisuudesta ja toivoo, että vuorovaikutusta jatketaan, kuten suunnitelmissa kaavaillaankin.

Virho tukee ennallistamisasetusta ja sen vahvaa toimeenpanoa jäsenmaissa ml. Suomessa. Yleisesti ministeriön kaavailema prosessi kansallisen suunnitelman laatimiseksi on kannatettava. Erityisen tärkeä on kansallinen, syyskuuhun 2026 mennessä laadittava ennallistamissuunnitelma sekä sen syksyllä 2027 viimeisteltävä versio EU-komissiolta saatavan lausunnon perusteella.

Toimialansa mukaisesti Virtavesien hoitoyhdistys nostaa esille tässä lausuntopyynnössä mainitun joki- ja puroumien palauttamisen kohti luonnontilaa. Niin virtavesien kuin monien muiden luontotyyppien tapauksessa vaikutukset säteilevät laajalti ja esimerkiksi metsä- tai maatalousasiat vaikuttavat vesiasioihin. Tämä tulisi ottaa huomioon jatkotyössä eli teemoittaisesti jaetusta

toiminnasta huolimatta tarvitaan eri osalohkojen laajojen vaikutuksien huomioimista.

Suunnitelmassa otetaan esiin se, että ennallistamisasetuksen toimeenpano on mahdollista myös vapaaehtoisin toimenpitein. Tämä on myönteistä, mutta huomautamme, että ”vapaaehtoisuus” ei saa tarkoittaa laadullisesta huonompaa tai vähemmän vaikuttavaa toimintaa. Vapaaehtoisten toimien lisäksi on tehtävä säädöksiä edellyttämää toimintaa.

Kun ennallistamissuunnitelmassa määritellään kullekin alalle kansalliset tavoitteet (esimerkiksi virtavesille), tulee ottaa huomioon yleisen EU-kehyksen lisäksi jo tehty kansallinen työ.

Ympäristöministeriön pohja-asiakirjoissa on mainittu esimerkiksi vesienhoitosuunnitelmat, mutta vastaavia on muitakin. Esimerkiksi kansallinen kalatiestrategia.

Pidämme erityisen mielenkiintoisena sitä, että kutakin luontotyyppiä varten laaditaan indikaattoreita, joilla asetetaan tavoitetasot, ja tulossa on seuranta. Tässä yhteydessä Virtavesien hoitoyhdistys painottaa indikaattoreille tyypillisten määrällisten arvojen rinnalle laadullisia kriteereitä. Esimerkiksi virtavesien ennallistamisessa pelkillä määrällisillä kriteereillä arvioiminen johtaisi helposti laadullisesti ja toiminnallisesti huonoihin tuloksiin. Esimerkiksi ei ole olennaisinta, että rakennetaan X määrä kalateitä, vaan että on saatu aikaiseksi X määrä TOIMIVIA kalateitä ja että kalojen ylösnousun lisäksi on järjestetty niiden turvallinen alasvaellus esimerkiksi vesivoimaloiden ohi.

Edellä mainittu huomautus koskee vahvasti myös ympäristöministeriön asiakirjassa mainittua ajatusta sisällyttää kansalliseen ennallistamissuunnitelmaan jokien kytkeytyvyyden selvitys, jossa on poistettavat (vaellus-) esteet. Toisaalta tässä yhteydessä on otettava esiin ennallistamisasetuksen kohta, jonka mukaan pitäisi vapauttaa ja elvyttää 25 000 km jokivesistöjä. Painotamme jälleen sitä, että määrällisten km-mittareiden ohella laadulliset tulokset ovat vähintään yhtä tärkeitä.

Ympäristöministeriöllä on ilmeisesti aikomus järjestää tämän vuoden loppupuolta kohden tilaisuus ennallistamissuunnitelman virtavesien koskevista osista. Virtavesien hoitoyhdistys on kiinnostunut

myötävaikuttamaan myös tähän.

Virtavesien hoitoyhdistys Virho ry:n hallituksen puolesta

Markus Penttinen

Hallituksen sihteeri

Penttinen Markus

Virtavesien hoitoyhdistys Virho ry